

DE VLAAMSE MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

MEDEDELING AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Universele Periodieke Evaluatie in het kader van de mensenrechtenraad van de Verenigde Naties: indiening van het 3de Belgisch rapport en start voorbereiding interactieve dialoog.

Samenvatting Met deze mededeling licht ik de leden van de Vlaamse Regering in over (i) het 3de Belgisch rapport ingediend in het kader van de Universele Periodieke Evaluatie in de mensenrechtenraad van de Verenigde Naties en (ii) de interactieve dialoog met de mensenrechtenraad die gepland is op 5 mei 2021.

1. De Universele Periodieke Evaluatie

VN-lidstaten worden om de vier jaar onderworpen aan een Universele Periodieke Evaluatie (Universal Periodic Review of UPR). De UPR is een proces binnen de Mensenrechtenraad waarbij de VN-lidstaten elkaars inspanningen op het vlak van mensenrechten beoordelen en aanbevelingen aan elkaar formuleren. Er gaat vaak veel diplomatieke aandacht naar de UPR en de kans is groot dat er ook aandacht aan besteed wordt door nationale media.

In het kader van de UPR dient een lidstaat een nationaal rapport in, waarna een interactieve dialoog plaatsvindt met andere VN-lidstaten. Tijdens de dialoog worden vragen gesteld en aanbevelingen geformuleerd, die het land dat onder de loep wordt genomen al dan niet aanvaardt. België doorloopt de derde maal de UPR-cyclus. De eerste cyclus vond plaats in 2011, de tweede in 2016. Het rapport voor de huidige (derde) cyclus is gebaseerd op de aanbevelingen die België aanvaardde tijdens de tweede cyclus. Een overzicht van de aanvaarde aanbevelingen zit als bijlage bij deze mededeling.

2. Indiening van het 3de Belgische rapport

België diende op 29 januari 2021 zijn rapport in bij de VN. Via een consultatie werd ook het middenveld betrokken. Vlaanderen leverde een bijdrage aan dit rapport. De coördinatie van de Vlaamse bijdrage lag bij het departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken. Dat werkte hiervoor samen met de bevoegde diensten van de Vlaamse overheid, die de nodige ruggespraak hielden met hun respectieve ministers.

Hieronder volgt een beknopte toelichting over de inhoud van het rapport, waar dit betrekking heeft op Vlaanderen:

Onder titel 3 gaat het rapport in op het normatieve kader en de beschermingsstructuur. Hier werd meegegeven dat België werk maakte van de bekrachtiging van het Verdrag van de Raad van Europa inzake het voorkomen en bestrijden van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld (verdrag van Istanbul) en dat ons land werk maakte van verschillende rapporteringen over de toepassing van mensenrechtenverdragen. België stemde in met het facultatieve protocol bij het verdrag tegen foltering (OPCAT), maar voor de bekrachtiging hiervan moet nog werk gemaakt worden van een nationaal mechanisme ter voorkoming van foltering. Daarnaast gaf ons land in het rapport mee dat in 2019 op federaal niveau een wet werd goedgekeurd tot oprichting van een Federaal Instituut voor de bescherming en de bevordering van de rechten van de mens.

Onder titel 4 gaat het rapport in op de bevordering en bescherming van de mensenrechten in de praktijk.

Onder *punt 4.3* schenkt het rapport aandacht aan het wettelijk kader tegen **discriminatie en racisme**. Het interfederaal plan tegen racisme en het integratiebeleid van de Vlaamse Overheid komen aan bod, net zoals sociale cohesie met o.a. het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding. Tevens maakt het rapport melding van het Vlaams Actieplan ter bestrijding van arbeidsgerelateerde discriminatie. Tot slot werd meegegeven dat Vlaamse ambtenaren geen uiterlijke symbolen van levensbeschouwelijke, religieuze, politieke of andere overtuigingen mogen dragen bij rechtstreekse contacten met burgers.

Inzake **gendergerelateerd geweld**, onder *punt 4.5* maakt het rapport melding van het Vlaamse actieplan tegen seksueel geweld en van de multidisciplinaire en holistische aanpak die Vlaanderen ontwikkelt via de 'Family Justice Centers' (FJC) en via een ketengerichte aanpak in complexe en risicovolle dossiers van intrafamiliaal geweld.

Inspanningen om de **rechten van het kind** te realiseren vonden een weerslag onder *punt 4.6*. Zo voeren Vlaanderen en de andere gemeenschappen bewustmakingscampagnes om geweld en seksueel misbruik tegen kinderen te bestrijden. Er wordt ook aandacht besteed aan de strijd tegen kinderarmoede. Zo besteedt het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding bijzondere aandacht aan gezinnen met jonge kinderen.

Het rapport benadrukt onder *punt 4.8* inzake **personen met een handicap** de voortgezette inspanningen om inclusief onderwijs uit te rollen. Vlaanderen hecht belang aan het draagvlak, daarom wordt geopteerd voor een pragmatische en realistische aanpak: bijzonder onderwijs indien nodig, inclusief onderwijs indien mogelijk. Tevens gaat aandacht naar de inspanningen om de arbeidsparticipatie van vrouwen en mannen met een handicap te bevorderen.

In *punt 4.10* gaat het rapport in op de **strijd tegen terrorisme**. Daar wordt dan ook het Actieplan Radicalisering (het zogenaamde Plan R) vermeld, waar alle betrokken actoren (federaal, gemeenschappen, gewesten, steden en gemeenten, ...) samenwerken.

Punt 4.12 beschrijft de initiatieven in het kader van de **economische en sociale rechten**. In dit kader gaat aandacht naar het tewerkstellingsbeleid van Vlaanderen en de VDAB, waarbij het activeringsbeleid evolueerde naar een meer inclusief beleid. De strijd tegen jeugdwerkloosheid en het verhogen van de arbeidsparticipatie van NEET-jongeren werd eveneens toegelicht, net zoals de Vlaamse initiatieven om toegang tot onderwijs voor kwetsbare groepen te verzekeren. Tot slot werd meegegeven dat Vlaanderen maatregelen neemt om de landbouwsector te stimuleren.

Ook de inspanningen op het gebied van opleiding en vorming rond mensenrechten worden voortgezet (*punt 4.13*). In het Vlaamse onderwijs zijn daarom mensenrechten opgenomen in de uitvoeringsdoelstellingen, waarbij scholen zelf kunnen bepalen welke materialen of methoden ze gebruiken om die doelstellingen te halen. Zo werken verschillende scholen ook reeds rond de duurzame ontwikkelingsdoelen.

Onder titel 5 gaf de VN de mogelijkheid om dieper in te gaan op 'nieuwe uitdagingen' waar ons land mee werd geconfronteerd. Hier werd informatie verschaft over de Covid-19 crisis en de uitdagingen die dit stelde en nog steeds stelt, en dit zeker voor onze meest kwetsbare medeburgers.

3. Interactieve dialoog

Op 5 mei 2021 zal de constructieve dialoog plaatsvinden met hoorzittingen. Daarbij zal België in dialoog treden met andere VN lidstaten. Internationale NGOs en mensenrechtenorganisaties dienden parallelle of schaduwrapporten in en werden zo betrokken.

Praktische informatie

De constructieve dialoog zal via teleconferentie plaatsvinden op 5 mei 2021. Sophie Wilmes, Vice-eersteminister en Minister van Buitenlandse Zaken, Europese Zaken en Buitenlandse Handel, en de Federale Culturele Instellingen zal de Belgische delegatie leiden. Voor Vlaanderen zullen de Diplomatiek Vertegenwoordiger van de Vlaamse Regering bij de Verenigde Naties in Genève en een medewerker van het departement Buitenlandse Zaken deel uitmaken van de delegatie.

Thema's

Verschillende thema's zullen in de dialoog aan bod komen, waaronder thema's met hoge actualiteitswaarde zoals de strijd tegen racisme, de aanpak van de coronacrisis in woonzorgcentra, de uitstap van Vlaanderen uit Unia, antisemitisme en Aalst Carnaval, en dergelijke meer.

Vorbereiding

De voorbereiding van de constructieve dialoog wordt gecoördineerd door de Federale Overheidsdienst Buitenlandse Zaken. Vlaanderen werkt actief mee aan deze voorbereiding, onder coördinatie van het departement Buitenlandse Zaken. Het departement werkt hiervoor samen met de bevoegde diensten van de Vlaamse overheid, en heeft hen reeds gevraagd om de bij vorige dialogen gebruikte fiches indien nodig te actualiseren, ter voorbereiding van de huidige dialoog. De administraties dienen de inhoud van deze fiches af te stemmen met hun respectieve kabinetten, daar de verschillende beleidsdomeinen zowel ambtelijk als politiek bevoegd zijn voor hun bijdragen. Deze fiches zullen, eens gefinaliseerd, nog voorgelegd worden op IKW (vermoedelijk midden maart) voor finale validatie.

Permanentie tijdens de constructieve dialoog

Het is belangrijk dat alle betrokken diensten tijdens de interactieve dialoog voorzien in voldoende permanentie. Op die manier kan snel teruggekoppeld worden met de Vlaamse delegatie voor het beantwoorden van specifieke vragen. De verschillende beleidsdomeinen blijven immers ambtelijk en politiek bevoegd.

Bijlagen

- Bijlage 1: 3de nationaal rapport van België in het kader van de Universele Periodieke Evaluatie
- Bijlage 2: Lijst van aanbevelingen na de 2de UPR-cyclus in 2016

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme

Zuhal DEMIR